

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Janem Čížkem ve věci

žalobkyně: **O. K.**
státní příslušnice Mongolska
toho času v Zařízení pro zajištění cizinců B. J.,
X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného 11. 3. 2021, č. j. OAM-28/LE-BE01-VL18-PS-2021,
o zajištění žalobkyně,

takto:

- I. **Žaloba se zamítá.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž žalovaný rozhodl o jejím zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 176/2019 Sb. (dále jen „zákon o azylu“). Doba zajištění byla stanovena do 25. 6. 2021.
2. Žalobkyně namítá, že v jejím případě nebyly splněny zákonné podmínky pro zajištění stanovené § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Institut zajištění je ze své povahy mimořádným prostředkem a představuje intenzivní zásah do práv žadatele. I proto je přípustný pouze v případě, že není možné účelu zajištění dosáhnout mírnějšími prostředky. Žalovaný se však v posuzované věci otázkou možnosti užití jiných prostředků zabýval jen stručně a svůj závěr o nemožnosti užití zvláštních opatření řádně neodůvodnil.

Žalobkyně má za to, že jí měl namísto zajištění uložit zvláštní opatření podle § 47 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, tj. povinnost osobně se hlásit ve stanovené době. Žalobkyně má možnost pobývat na adrese X, kde dosud se svým přítelem žila a pečovala o svého pětiletého vnuka, aby jeho rodiče mohli chodit do práce. Žalovaný ovšem tyto skutečnosti ve prospěch žalobkyně v rozporu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), nevzal v potaz a naopak se zaměřil na skutečnosti, které svědčí v její neprospěch, zejména na její pobytovou historii (ačkoli po nějakou dobu žalobkyně na území České republiky pobývala legálně). Ani předchozí nelegální pobyt neodůvodňuje izolaci žalobkyně od společnosti. Žalovaný také v rozporu s § 68 odst. 3 správního řádu nevysvětlil, v čem krom její pobytové historie spatřuje riziko, že se žalobkyně bude vyhýbat povinnosti vycestovat z území České republiky. Žalovaný také nezvažil uložení dalšího zvláštního opatření, jímž je pobyt v otevřeném pobytovém středisku, v jehož průběhu by žalobkyně byla žalovanému po celou dobu řízení o udělení mezinárodní ochrany k dispozici.

3. Dále žalobkyně namítá, že žalovaný v napadeném rozhodnutí opakovaně uvádí, že jediným účelem podání žalobkyniny žádosti o udělení mezinárodní ochrany bylo vyhnout se správnímu vyhoštění. Pokud by tomu tak bylo, pak by žalovaný nepochybně podanou žádost vyhodnotil jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. h) zákona o azylu. Jestliže to neučinil, pak nelze údajnou účelovost podání žádosti užít jako argument, proč nelze užít zvláštní opatření namísto zajištění. O údajné účelovosti žádosti nemůže svědčit ani to, že ji žalobkyně nepodala dříve. Jak vyplývá např. z rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 9. 4. 2020, č. j. 60 Az 62/2019-44, žadatel není povinen podat žádost o udělení mezinárodní ochrany v určité lhůtě od svého vstupu na území České republiky, nebo dokonce bezprostředně poté, neboť postavení uprchlíka je objektivní a na podání žádosti nezávislé. Časovou prodlevu mezi opuštěním země původu a podáním žádosti lze vzít v úvahu leda při hodnocení věrohodnosti azylového příběhu.
4. Žalobkyně dále namítá, že žalovaný dostatečně neodůvodnil, proč stanovil téměř maximální možnou délku zajištění. Uvedl sice, že v této době lze předpokládat skončení řízení o udělení mezinárodní ochrany, přičemž počítá i s případným soudním přezkumem, podle žalobkyně lze však počítat s dobou výrazně kratší. Žalobkyně totiž podala opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, u níž bude žalovaný posuzovat, zda uplatnila ve srovnání s první podanou žádostí nějaké nové skutečnosti či nikoli. Je známo, že takové posouzení žalovanému obvykle zabere jen několik málo dnů a v případě, že by žádné nové skutečnosti uplatněny nebyly, žádost vyhodnotí jako nepřijatelnou podle § 11 odst. 1 zákona o azylu a řízení o ní zastaví. V takovém případě nemá ani žaloba odkladný účinek. Podle žalobkyně by tedy bylo se zřetelem k ochraně jejích práv na místě stanovit dobu zajištění nejprve kratší, a potom ji případně dalším rozhodnutím prodloužit, pokud by se to ukázalo jako potřebné.
5. Ke svým tvrzením žalobkyně předložila čestné prohlášení paní T. O. o tom, že s žalobkyní (uvedenou v odlišné transkripci jako O. CH.) a s panem M. L. bydlí na adrese X, jako se svými spolupronajímateli (tím se patrně míní spolunájemci, resp. spolubydlící – pozn. soudu). Předložila také nájemní smlouvu ze dne 15. 12. 2019, již si paní T. O. jako nájemkyně pronajala byt na uvedené adrese, a to na dobu od 15. 12. 2019 do 14. 12. 2020 s automatickým prodloužováním smlouvy vždy o další rok, jestliže ani jedna ze smluvních stran nepožádá 3 měsíce před koncem doby nájmu o její ukončení.

6. Žalovaný ve vyjádření k žalobě předesílá, že nemá za to, že by se dopustil vytýkaného porušení právních předpisů. Vlastní úvahy odůvodnil v napadeném rozhodnutí, na něž se odkazuje. K žalobním námitkám uvádí, že důvodem zajištění bylo, že se žalobkyně při policejní kontrole prokázala povolením k pobytu, jež bylo vystaveno na jiné jméno, a že v České republice pobývá nepřetržitě od roku 2006 nelegálně (s výjimkou doby, kdy běželo prvé řízení o udělení mezinárodní ochrany). Při výslechu dne 4. 3. 2021 žalobkyně do protokolu uvedla, že v České republice pobývala neoprávněně, doufala však, že se na to neprijde. Dále uvedla, že v České republice žije legálně její dcera, občanka Mongolska, s níž však není v kontaktu, a sama žalobkyně žije se svým přítelem, občanem Mongolska, avšak nemají žádnou stálou adresu, kde by si mohla přebírat poštu. Tvrzení o tom, že bydlí na adrese X a intenzivně se podílí na péči o svého vnuka, poprvé uvedla až v žalobě. Závěr o účelovosti druhé žádosti o udělení mezinárodní ochrany dovodil žalovaný z toho, že ji žalobkyně podala až v době, kdy byla zajištěna v zařízení pro zajištění cizinců. Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby.
7. Ze správního spisu soud zjistil následující podstatné skutečnosti. Rozhodnutím Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy ze dne 4. 3. 2021, č. j. KRPA-55924-14/ČJ-2021-000022-SV, byla žalobkyně vyhoštěna podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění zákona č. 255/2019 Sb. (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), a téhož dne byla rozhodnutím téhož orgánu vydaným pod č. j. KRPA-55924-16/ČJ-2021-000022-ZSV, zajištěna podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců za účelem správního vyhoštění. Z odůvodnění uvedených rozhodnutí vyplynulo, že policie žalobkyni zajistila poté, co ji dne 3. 3. 2021 namátkově kontrolovala policejní hlídka, již se prokázala povolením k pobytu vystaveným na jméno jiné osoby. Teprve poté, co policie porovnála fotografii na předloženém povolení s podobou žalobkyně a shledala, že nejde o tutěž osobu, předložila žalobkyně svůj vlastní cestovní doklad. Policie lustrací ve svých databázích zjistila, že žalobkyně nemá žádné oprávnění k pobytu na území České republiky. Při výslechu dne 4. 3. 2021 žalobkyně uvedla, že v České republice pobývá od roku 2006. Bylo jí známo, že zde pobývá neoprávněně, ale doufala, že se na to neprijde. Ke svým rodinným vztahům žalobkyně uvedla, že má dceru, která žije a pracuje v České republice, avšak nestýkají se. Žije s přítelem, který není občanem Evropské unie a je s ním rovněž vedeno řízení z důvodu neoprávněného pobytu (řízení o jeho žalobě proti rozhodnutí o zajištění se u zdejšího soudu vede pod sp. zn. 44 A 6/2021 – pozn. soudu), avšak stálou adresu nemají. V České republice jinak nemá žádné vazby ani majetek, živí se příležitostnými brigádami.
8. V Zařízení pro zajištění cizinců B. J. požádala žalobkyně dne 9. 3. 2021 o udělení mezinárodní ochrany. Dne 11. 3. 2021 vydal žalovaný napadené rozhodnutí o zajištění žalobkyně, jehož výrok je rekapitulován v bodě 1 tohoto rozsudku. V odůvodnění stručně shrnul dosavadní průběh řízení o vyhoštění a zajištění podle zákona o pobytu cizinců, přičemž zdůraznil, že žalobkyně vědomě pobývala a pracovala na území České republiky neoprávněně, není nikde hlášena k pobytu a o udělení mezinárodní ochrany požádala až po svém zajištění, ačkoli jí nic nebránilo podat žádost dříve. Podle žalovaného tak existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána s cílem vyhnout se hrozícímu správnímu vyhoštění, nebo je alespoň pozdržet, a je zde nebezpečí, že se žalobkyně bude vyhýbat povinnosti vycestovat z území České republiky. Žalovaný má také za to, že z uvedených důvodů nelze uplatnit zvláštní opatření ve smyslu § 47 zákona o azylu. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016-48, účelem uložení zvláštního opatření není jen zajištění účasti žadatele

v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany, nýbrž také zajištění efektivní kontroly nad průběhem správního řízení o vyhoštění v situaci, kdy cizinec o mezinárodní ochranu požádá v jeho průběhu. Žalovaný uzavírá, že podmínky pro zajištění žalobkyně podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu byly naplněny. Žalobkyně není zranitelnou osobou ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu, kterou by nebylo možné zajistit. Jde-li o délku zajištění, uvedl žalovaný, že ačkoli je přesvědčen o tom, že žalobkyně podala žádost o udělení mezinárodní ochrany jen účelově, nelze ji posoudit jako zjevně nedůvodnou ve smyslu § 16 zákona o azylu, a to se zřetelem k ustálené judikatuře správních soudů, podle níž lze takto kvalifikovat pouze žádost, v níž žadatel výslovně uvede, že ji podal právě ve snaze vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Žalobkyně ovšem může v žádosti uvést i jiné důvody, a proto nelze vyloučit, že její žádost bude třeba posoudit věcně, tj. z hlediska naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu. Lze ovšem předpokládat, že i v takovém případě bude řízení skončeno do 90 dnů. Jelikož v takovém případě by podaná žaloba měla odkladný účinek, je třeba připočítat 15 dní na její podání a 5 dní na doručování soudních písemností. Celkovou dobu zajištění tak žalovaný stanovil na 110 dní, kterou v případě potřeby může prodloužit až na 120 dní.

9. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny zákonem požadované formální náležitosti. Přistoupil tedy k jejímu věcnému projednání. Při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který zde byl v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž je přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). O věci rozhodl soud bez jednání, neboť žádný z účastníků nařízení jednání nepožadoval. Vady, k nimž by byl povinen přihlídnout z moci úřední, soud neshledal.
10. Podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.

Podle § 46a odst. 5 zákona o azylu ministerstvo v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění, kterou lze prodloužit, a to i opakovaně, nejdéle na 120 dnů.

Podle § 16 odst. 1 písm. h) zákona o azylu se žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a, a zároveň podal žádost o udělení mezinárodní ochrany pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.

11. Žalobkyně nejprve namítla, že žalovaný dostatečně nezdůvodnil, proč podle něj nelze účinně uplatnit zvláštní opatření.

12. Před vypořádáním této námitky pokládá soud za potřebné uvést, jaký je účel § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, který představuje právní základ pro zajištění žadatele o azyl. Tím je podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016-48, omezit zneužívání řízení o mezinárodní ochraně pro nelegální migraci. Žadatel je totiž v režimu zákona o azylu zajišťován poté, co byl zajištěn za účelem realizace správního vyhoštění („žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána v zařízení pro zajištění cizinců“), a to proto, že pokračování zajištění je objektivně nutné, neboť jsou zde oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána s cílem výkon rozhodnutí o správním vyhoštění pozdržet nebo zmařit. S ohledem na tuto návaznost zajištění podle zákona o azylu na zajištění za účelem správního vyhoštění podle zákona o pobytu cizinců je zřejmé, že i účel obou zajištění je týž. Tento závěr má oporu v článku 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „přijímací směrnice“).
13. Z § 47 odst. 2 zákona o azylu vyplývá, že účelem tzv. zvláštních opatření (tedy mírnějších alternativ k zajištění) je zabezpečení účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany. Naproti tomu účel zajištění podle § 46a zákona o azylu není jednotně nikde definován a vyplývá z jednotlivých skutkových podstat uvedených v odstavci 1 tohoto ustanovení. Některé z těchto účelů přitom zřetelně přesahují pouhé zabezpečení účasti žadatele o mezinárodní ochranu v řízení o jeho žádosti, což je právě i případ § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Účel tohoto ustanovení, jak již bylo shora naznačeno, samotné řízení o mezinárodní ochraně značně přesahuje a směřuje k tomu, aby se cizinec, jemuž hrozí vyhoštění, nedostal podáním účelové žádosti o mezinárodní ochranu do faktického postavení, v němž by pro něj bylo oproti režimu podle zákona o pobytu cizinců snazší vyhnout se vyhoštění (pobytové středisko je totiž otevřené a pobyt žadatele v něm je čistě dobrovolný). Smyslem tohoto ustanovení je tedy znemožnit zneužití práva podáním účelové žádosti o mezinárodní ochranu a ním souvisejícímu dosažení podmínek, které žadateli umožní vyhnout se vyhoštění (typicky útekem, přerušením kontaktu s orgány veřejné správy). Účelem § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu tedy není pouze zabezpečit účast žadatele v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu (a není jim ani „izolace žadatele od společnosti“, jak naznačuje žalobkyně), nýbrž zabezpečit jeho dostupnost pro policejní složky fakticky vykonávající rozhodnutí o vyhoštění pro případ, že žadatel pozbyde postavení žadatele o mezinárodní ochranu a budou splněny podmínky vykonatelnosti rozhodnutí o vyhoštění (§ 119 odst. 7 zákona o pobytu cizinců). Již poměřením účelu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu s účelem zvláštních opatření vyjádřeným v § 47 odst. 2 téhož zákona je v dané věci zřejmé, že zvláštní opatření nejsou plnohodnotnou alternativou zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.
14. Podstatou zvláštního opatření ve formě uložení povinnosti hlásit se ve stanovené době osobně ministerstvu [§ 47 odst. 1 písm. b) zákona o azylu], je pobyt žadatele na území České republiky bez jakéhokoli dozoru či kontroly mimo to, že v pravidelně stanovených termínech dochází na Ministerstvo vnitra. Žadateli tak nic nebrání, aby ihned po propuštění ze zajištění odešel a již se nikdy ministerstvu nenahlásil; s ohledem na stanovený interval pravidelného hlášení by nadto ministerstvu mohlo trvat velmi dlouho, než by zjistilo, že žadatel nařízené zvláštní opatření nedodržuje. Zvláštní opatření ve formě povinnosti zdržovat se v pobytovém středisku [podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona o azylu] je sice o něco méně benevolentní, i tak však platí, že je může cizinec také kdykoliv opustit.

Lze shrnout, že uložení ani jednoho ze zvláštních opatření neumožňuje dosáhnout téhož cíle jako zajištěním žadatele podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

15. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v bodě 27 již zmíněného rozsudku ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016-48, „[p]ři zvažování zvláštních opatření jako alternativy k důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je proto namístě zohlednit pobytovou historii žadatele, včetně případného maření předchozích rozhodnutí o správním vyhoštění. Jakkoliv nelze paušálně říci, že by v případě existence důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu byla možnost uložení zvláštních opatření vždy vyloučena, jejich neúčinnost bude častější než v případě zvažování alternativ k jiným důvodům zajištění. Vždy však bude třeba zvážit osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených ČR nebo jinými státy EU, včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince (srov. přiměřeně usnesení rozšířeného senátu č. j. 5 Azs 20/2016 – 38, odst. 36 a 37). Zároveň je třeba nepochybně dbát na to, že zajištění žadatelů by mělo být možné pouze v souladu se zásadou nezbytnosti a přiměřenosti (bod 15 odůvodnění přijímací směrnice).“
16. Žalobkyně namítá, že žalovaný ve svých úvahách o možnosti účinného uplatnění zvláštních opatření namísto zajištění nezohlednil skutečnosti ve prospěch žalobkyně. Soud ovšem připomíná, že žalobkyně tato tvrzení (že má bydliště, na jehož adrese by se mohla zdržovat, a že má úzký kontakt s dcerou, včetně zásadního podílu na péči o vnuka), poprvé uplatnila až v žalobě. V průběhu obou předcházejících řízení podle zákona o pobytu cizinců žalobkyně naopak výslovně uvedla, že zde stálou adresu ani žádné vazby nemá. Nelze tedy žalovanému vytýkat, že při vydání napadeného rozhodnutí nevzal v úvahu informace, které tehdy neměl k dispozici. To platí tím spíše, že jde o skutečnosti, které nemohl zjistit jinak než od žalobkyně, jež se ovšem z důvodů, které ani později v žalobě nevysvětlila, při výslechu dne 4. 3. 2021 o tom, že by měla mít bydliště v X ulici a úzké vztahy s rodinou, vůbec nezminila.
17. Při posouzení, zda lze účinně uplatnit zvláštní opatření či nikoli, se tedy žalovaný zabýval pouze tím, co o žalobkyni věděl z předcházejících řízení podle zákona o pobytu cizinců. Ve svých úvahách, proč nelze účinně uplatnit zvláštní opatření, akcentoval primárně žalobkyninu pobytovou historii. V té souvislosti připomněl, že žalobkyně na území České republiky dlouhodobě (od roku 2006) pobývala bez pobytového oprávnění a pracovala bez pracovního povolení. Namítá-li žalobkyně, že po určitou dobu ze svého patnáctiletého pobytu pobývala na území České republiky legálně, což žalovaný nezohlednil, upozorňuje soud, že z napadeného rozhodnutí vyplývá, že jde o období zhruba 14 měsíců, kdy probíhalo prvé řízení o její žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný tuto skutečnost zmínil, byl si jí tedy vědom, a byť výslovně neuvedl, co z toho dovozuje, jde o pouhý zlomek z celkové doby, který může mít na celkové hodnocení její pobytové historie vliv jen nepatrný. Obecně soud pokládá za oprávněné, pokud správní orgány při svých úvahách o účelnosti zvláštních opatření zohlední pobytovou historii cizince (srov. citovaný bod 27 již zmíněného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016-48). Musí přitom totiž provést určitý odhad toho, jak se cizinec v budoucnu zachová, což lze nejlépe učinit na základě jeho minulého jednání, o němž navíc zpravidla existuje objektivní záznam v databázích správních orgánů. Totéž platí o minulém jednání cizince ve vztahu ke správním orgánům. V posuzované věci žalovaný zohlednil také to, že se žalobkyně bezprostředně před svým zajištěním, prokázala cizím dokladem a teprve poté, co se ukázalo, že nejde o její doklad, předložila zjevně donucena okolnostmi

vlastní cestovní pas. Soud uzavírá, že žalovaný z žalobkyniny pobytové historie a nedávného pokusu vyhnout se následkům nelegálního pobytu a znemožnit činnost správních orgánů zcela oprávněně dovedl, že zvláštní opatření nelze účinně uplatnit, protože se s ohledem na to nelze očekávat, že by povinnost uloženou v podobě zvláštního opatření zodpovědně plnila. Z toho důvodu už žalovaný v napadeném rozhodnutí nerozváděl konkrétní důvody, proč nebylo možné uplatnit ani jedno ze dvou zvláštních opatření podle § 47 odst. 1 písm. a) nebo b) zákona o azylu (povinnost zdržovat se v pobytovém středisku, nebo se pravidelně v určené době hlásit žalovanému). Jestliže je totiž předpokladem k uložení některého ze zvláštních opatření závěr, že budou účinná (tedy že žadatel bude se státními orgány spolupracovat při realizaci uloženého opatření), pak v případě, že žalovaný dospěl k závěru, že by v posuzované věci účinná nebyla už jen se zřetelem k minulému jednání žalobkyně, nebylo následně v odůvodnění napadeného rozhodnutí potřeba ještě vylučovat užití jednotlivých zvláštních opatření s ohledem na jejich specifické parametry.

18. Pokud jde o nová tvrzení týkající se bydliště žalobkyně a (nedoložená) tvrzení o rodinných vazbách, jež žalobkyně uplatnila poprvé v žalobě, konstatuje soud, že tyto skutečnosti, byť by se ukázaly být pravdivými, nemohou zvrátit závěr o důvodnosti zajištění žalobkyně. Sama žalobkyně uvedla, že nemá na území České republiky stálé bydliště ani pracoviště, a zjevně by jí tedy nic nebránilo místo bydliště v případě ukončení zajištění poměrně rychle změnit, čímž by byl ohrožen výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Ani údajnou péči o vnuka nelze považovat za okolnost, jež by žalobkyni mohla dostatečně motivovat k tomu, aby poskytovala žalovanému nezbytnou součinnost pro případ uložení mírnějších opatření. S ohledem na to soud neprovedl důkazy navržené žalobkyní, a to nájemní smlouvou na byt v X ulici a čestným prohlášením jeho nájemkyně, jež má potvrzovat spolubydlení s žalobkyní a jejím přítelem. Nejde o skutečnosti, které by mohly mít vliv na výsledek soudního řízení. Námitka není důvodná.
19. Žalobkyně dále poukazuje na rozpor v argumentaci žalovaného, který v napadeném rozhodnutí opakovaně uvedl, že žádost o udělení mezinárodní ochrany podala jen účelově, což je jedna z podmínek pro zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, ale současně tuto žádost, jak sám v napadeném rozhodnutí avizoval, nehodlá z téhož důvodu zamítnout jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. h) zákona o azylu. Soud však nesouhlasí s žalobkyní, že by takový postup žalovaného byl nelogický nebo nekonzistentní. Jak uvedl Krajský soud v Ústí nad Labem v rozsudku ze dne 1. 11. 2016, č. j. 75 Az 42/2016-25, nelze mít za to, že žádost podaná účelově (s cílem vyhnout se správnímu vyhoštění, nebo je alespoň pozdržet), bude *a priori* také žádostí zjevně nedůvodnou ve smyslu § 16 odst. 1 písm. h) zákona o azylu. Není vyloučeno, že žadatel, který podá žádost o udělení mezinárodní ochrany účelově (např. za účelem vyhnout se správnímu vyhoštění) a naplní i ostatní podmínky pro zajištění stanovené § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, uvede v řízení i jiné důvody než právě to, že se chce vyhnout správnímu vyhoštění. V takovém případě nebudou naplněny podmínky pro zamítnutí žádosti podle § 16 odst. 1 písm. h) zákona o azylu a žalovaný bude v řízení zkoumat, zda žalobci udělit některý z typů mezinárodní ochrany. Není tedy rozhodně vyloučeno, že žalobkyně, jež byla po podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany zajištěna podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, bude mít nakonec v řízení úspěch a azyl či doplňkovou ochranu získá.

20. Byť obě citovaná ustanovení zákona o azylu pracují s pojmem „žádosti o udělení mezinárodní ochrany pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo je alespoň pozdržet“, každé z nich upravuje jiný aspekt řízení o udělení mezinárodní ochrany. Ustanovení § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu stanoví podmínky, při jejichž kumulativním naplnění může být žadatel v průběhu řízení zajištěn, zatímco ustanovení § 16 odst. 1 písm. h) zákona o azylu obsahuje výčet situací, v nichž je třeba žádost vyhodnotit jako zjevně nedůvodnou – a není mezi nimi vztah vzájemné kauzality. Nejenže tedy neplatí rovnice naznačená žalobkyní, že by v jejím případě, kdy žalovaný v napadeném rozhodnutí avizoval, že neshledal podmínky pro zamítnutí žádosti podle § 16 odst. 1 písm. h) zákona o azylu, mělo být napadené rozhodnutí o jejím zajištění zrušeno, protože není naplněn jeden z důvodů požadovaných § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, ale pochopitelně ani rovnice opačná, tedy že by zamítnutí žaloby a potvrzení napadeného rozhodnutí vylučovalo úspěch žalobkyniny žádosti o mezinárodní ochranu. Námitka je nedůvodná.
21. Žalobkyně také nesouhlasí s tím, že by o účelovosti její žádosti o udělení mezinárodní ochrany měla svědčit skutečnost, že ji nepodala dříve. Poukazuje na to, že uprchlík své postavení získává naplněním definičních znaků uprchlíka (nikoli až rozhodnutím o tom, že byly naplněny) a že nemá žádnou povinnost podat žádost v určité lhůtě od okamžiku vstupu na území České republiky. V obecnosti lze uvedeným tezí jistě přisvědčit. Žalobkyně však ve své argumentaci pomíjí, že skutečnost, že žadatel mohl podat žádost dříve než právě v zařízení pro zajištění cizinců, avšak neučinil tak, je jednou z podmínek pro zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Soud připomíná, že smyslem tohoto ustanovení je zajistit, aby žadatel podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany nevytvořil podmínky pro zmaření hrozícího či již vydaného rozhodnutí o vyhoštění. Přestože tedy žadatel nemá žádnou povinnost podat žádost o udělení mezinárodní ochrany v určité lhůtě (což žalovaný ani nenaznačuje), pokud se rozhodne podat ji až v přímé souvislosti s hrozícím vyhoštěním, musí případně [při současném naplnění ostatních podmínek vypočtených v § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu] strpět zásah do svých práv v podobě nutnosti setrvat v zařízení pro zajištění cizinců. Výjimku tvoří pouze případy žadatelů, kteří z objektivních příčin nemohli žádost o udělení mezinárodní ochrany podat dříve, než právě v zařízení pro zajištění cizinců. Jakkoli málo časté mohou takové případy být, zákonodárce v § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu jednoznačně stanovil, že takového žadatele zajistit nelze, byť by jinak byly všechny podmínky tohoto ustanovení naplněny.
22. Žalobkyni je nicméně třeba dát za pravdu, pokud poukazuje na to, že se žalovaný dopustil nepřesnosti v tom, že skutečnost, že žalobkyně žádost podala až v zařízení pro zajištění cizinců, ač ji mohla podat dříve, nepokládá za svébytnou podmínku pro zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, nýbrž ji vnímá jako další z vícero oprávněných důvodů pro závěr, že žádost byla podána s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, nebo je pozdržet. Tato drobná nepřesnost však nemůže podle soudu způsobit nezákonnost napadeného rozhodnutí, protože neměla žádný dopad do práv žalobkyně. Žalobkyně zejména netvrdí, že ve skutečnosti neměla možnost podat žádost o udělení mezinárodní ochrany dříve než v zařízení pro zajištění cizinců a žalovaný tuto otázku posoudil nesprávně. Naopak není sporu o tom, že žalobkyně možnost podat žádost dříve měla, a proto nelze tvrdit, že by nebyla naplněna příslušná podmínka pro její zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Námitka je nedůvodná.

23. Konečně žalobkyně namítá, že žalovaný dostatečně neodůvodnil, proč stanovil téměř maximální možnou délku zajištění, jestliže lze v jejím případě lze počítat s podstatně kratší délkou řízení. Podle § 46a odst. 5 zákona o azylu musí žalovaný v rozhodnutí o zajištění stanovit dobu trvání zajištění, kterou lze prodloužit, a to i opakovaně, nejdéle však na 120 dnů. Soud upozorňuje, že při stanovení doby trvání zajištění se uplatní správní uvážení žalovaného, jehož soudní přezkum má své limity. „V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kritéria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem.“ (rozsudek NSS ze dne 24. 11. 2005, č. j. 6 Azs 304/2004-43).
24. Soud konstatuje, že žalovaný v napadeném rozhodnutí stanovil dobu trvání zajištění na 110 dní, což podrobně odůvodnil – předpokládanou délku řízení odhadl na 90 dnů a dále počítal se lhůtou pro podání žaloby 15 dnů a rezervou pro doručování písemností 5 dnů. Přitom nevybočil z mezí správního uvážení, neboť maximální možná délka zajištění činí 120 dnů. Jeho úvaha je podle soudu řádně odůvodněná a logická. Žalobkyně by pokládala za vhodnější, pokud by žalovaný nejprve stanovil kratší dobu zajištění, kterou by později v závislosti na průběhu řízení (např. na tom, zda žalobkyninu žádost vyhodnotí jako nepřipustnou ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu, či zda bude posuzovat naplnění jednotlivých důvodů pro udělení azylu a doplňkové ochrany v § 12 - § 14a zákona o azylu, nebo na tom, zda bude mít podaná žaloba odkladný účinek či nikoli) podle potřeby i opakovaně prodloužil. Soud však není oprávněn hodnotit žalovaným provedené správní uvážení z hlediska vhodnosti zvoleného řešení. Pro úplnost lze nicméně podotknout, že z hlediska délky omezení žalobkyniny osobní svobody v zásadě nesejde na tom, zda žalovaný zvolí z hlediska stanovení délky zajištění ten či onen postup. Podle § 46a odst. 10 zákona o pobytu cizinců má totiž žalovaný po dobu platnosti rozhodnutí o zajištění povinnost zkoumat, zda důvody zajištění trvají. Jestliže by tedy řízení o žádosti, příp. soudní řízení skončilo dříve, než uplyne doba zajištění stanovená napadeným rozhodnutím, pak odpadnou důvody pro další zajištění žalobkyně na podkladě napadeného rozhodnutí. Z téhož ustanovení vyplývá právo žalobkyně požádat o opětovné posouzení důvodů zajištění.
25. Protože soud neshledal žalobní body důvodnými, žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
26. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch. Žalovanému, který byl ve věci úspěšný, žádné náklady nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den

lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 26. dubna 2021

Mgr. Jan Čížek, v. r.
soudce